

OPDRACHTEN BOMEN VERBINDEN

Beste Leerkracht

In deze handleiding vind je 7 boeiende en interactieve opdrachten over Bomen Verbinden. De opdrachten zijn gevarieerd en vragen niet veel voorbereiding.

De opdrachten variëren in tijd van 15 tot 60 minuten en zijn voor binnen en/of buiten. Je kunt alle opdrachten in 1 dag(deel) doen. Wellicht is het een idee om in de week van de Boomfeestdag iedere dag een opdracht te doen.

Bij iedere les hoort een werkblad (bij opdracht 1 een bomenpaspoort van meerdere pagina's en bij opdracht 7 zijn het 2 pagina's) voor de leerlingen. Je kunt het werkblad per leerling of per groep gebruiken.

De werkbladen kun je apart downloaden en printen/kopiëren voor de leerlingen of op het digibord laten zien.

In deze handleiding staan, per opdracht, de benodigde materialen, de duur van de lessen, de antwoorden en soms extra lessuggesties.

VEEL PLEZIER MET DE LESSEN OVER BOMEN VERBINDEN.

Deze lesbrief is gemaakt in opdracht van Stichting Nationale Boomfeestdag

Educatie en Advies:

Rob Vereijken

Illustratie's 'eekhoornroute', 'Stoepkrijt-bomentocht' en 'laanbomen:

De afbeelding, Marco Magielse

Opmaak en handleiding:

Pompidou Producties en Art

© 2017 Stichting Nationale Boomfeestdag

1. BOMENPASPOORT

In deze lessen kiezen de leerlingen een boom die ze gaan volgen, bij voorkeur de boom die ze zelf hebben geplant. Ze doen dit aan de hand van het bomenpaspoort, dat ze vier keer per jaar gebruiken. Zo zien ze hun boom gedurende het jaar en de seizoenen veranderen en raken ze ermee verbonden. Ook ontdekken ze welke dieren in de boom leven.

OPDRACHT:

Laat de leerlingen - ieder voor zich of samen - buiten een boom uitzoeken. Laat ze de boom aandachtig bekijken en laat de leerlingen aantekeningen en schetsen maken. Die kunnen ze vervolgens binnen uitwerken in hun eigen bomenpaspoort.

NODIG:

- lesblad 1, deze les bestaat uit meerdere pagina's
- pen/potlood en papier om buiten aantekeningen en schetsen te maken (iets stevigs voor onder het papier, zoals een klembord, is ook handig)
- bomenboek, bomenposter of internet om de naam van de boom op te zoeken www.boomfeestdag.nl/bomenherkennen of www.bomenbieb.nl (dit kan ook binnen)
- voor elke leerling een bomenpaspoort, pen en stiften of kleurpotloden om binnen het paspoort in te vullen
- centimeter (flexibel) of touwtje en liniaal om de dikte van de boom te meten
- een meetlint en een potlood om de hoogte van de boom te meten www.boomfeestdag.nl/boomhoogtemeten
- papier en potlood, waskrijt of houtskool om een afdruk van de schors te maken
- eventueel een fototoestel om een foto van de boom te maken

DUUR VAN DE OPDRACHT:

De eerste keer het bomenpaspoort invullen kost zeker een uur. Bij een volgend bezoek is een kwartier voldoende. Bij een nieuw bezoek aan de boom kunnen leerlingen ook kijken naar bijvoorbeeld vruchten, zaden en bladeren van de boom. Hoogte en dikte veranderen bij een grote boom niet veel en hoeven niet steeds gemeten te worden. Als kinderen een klein boompje kiezen (maximaal 2 meter) dan kan er in 1 jaar natuurlijk wel veel veranderen in dikte en hoogte.

2. BOMENSLINGER

In deze les gaan de leerlingen een slinger maken om met de bomen feest te vieren.

OPDRACHT:

Laat de leerlingen de bomen en struiken bij de school aandachtig bekijken en laat ze aantekeningen en schetsen over het groen maken. In de klas wordt alle buiten vergaarde informatie verzameld en worden de namen van de verschillende bomen en struiken opgezocht. Iedere boom of struik krijgt een eigen kleur papier, bijvoorbeeld groen papier voor de eik en geel voor de esdoorn. Hierop tekenen de leerlingen de bladeren, bloemen en vruchten van de desbetreffende boom of struik. Dit doen ze aan de hand van de aantekeningen en schetsen die buiten gemaakt zijn.

Verbind buiten met touw de verschillende bomen en struiken met elkaar. Hang alle tekeningen aan die lange lijn. Dit kan het beste buiten gebeuren, omdat door het vervoer van de bomenslingers de tekeningen los kunnen laten.

NODIG:

- lesblad 2
- pen en papier om buiten aantekeningen en schetsen te maken (iets stevigs voor onder het papier, zoals een klembord, is ook handig)
- bomenboek, bomenposter of internet (www.boomfeestdag.nl/bomenherkennen of www.bomenbieb.nl) binnen informatie over de bomen op te zoeken
- gekleurd papier (voor elke soort boom of struik een aparte kleur)
- stiften, kleurpotloden of verf en kwasten
- touw
- plakband, lijm of wasknijpers om de tekeningen op te hangen
- eventueel een klein trapje
- eventueel sap, bekertjes en nootjes

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Het vooronderzoek buiten vergt circa 15 minuten en de uitwerking binnen circa 30 minuten. Als de slingers hangen is het tijd voor een feestje. En op zo'n natuurfestje eet en drink je natuurlijk producten uit de natuur: lekkere sappen en nootjes.

3. EEKHOORNROUTE

In deze les gaan leerlingen anders naar het bos kijken: ze kijken door de ogen van een eekhoorn en ontdekken zo allerlei geheimen van het bos.

OPDRACHT:

Laat de tekening van het bos zien op het digibord: www.boomfeestdag.nl/eekhoornroute

De leerlingen gaan opnoemen wat ze zien op de drie routes van de eekhoorn. Wat zien ze allemaal?

Hebben ze deze dingen ook in het echt weleens gezien?

Welke leerling ontdekt het meeste en is een echte eekhoornkenner?

NODIG:

- lesblad 3
- tekening op digibord (www.boomfeestdag.nl/eekhoornroute).

DIT ZIET DE EEKHOORN ONDER ANDERE OP DE DRIE ROUTES:

Route 1 (linker route):

bolvorming nest in de boom, vogelnestje met eitjes, boomschors, voedselvoorraad, paddenstoelen

Route 2 (middelste route):

bolvorming nest in de boom, waterplasje, eikels aan takken eikenboom, paddenstoelen

Route 3 (rechter route):

bolvorming nest in de boom, beukenootje aan takken beuk, hazelnoten aan takken hazelaar

EXTRA LESSUGGESTIE:

Het is ook leuk om na deze digibord-opdracht het eekhoornbos na te bouwen in de gymzaal. Maak met gymtoestellen, touwen, matten, bankjes en dergelijke een klim- en klauterbos. Laat de leerlingen als echte eekhoorns springen en klimmen in het bos.

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Circa 15 minuten, exclusief de eekhoornopdracht in de gymzaal

4. WENS- OF LAPJESBOMEN

In deze les leren leerlingen over oude tradities en gebruiken die bij bomen horen. Zo leren ze dat de boom al eeuwenlang een belangrijke plaats inneemt in het leven van de mens.

OPDRACHT:

Vroeger geloofde men dat bomen wensen konden vervullen. Volgens het volksgeloof vormt de boom een verbinding tussen hemel en aarde, en brengt de wind vervolgens de wensen op de juiste plaats. De leerlingen gaan hun wensen op lapjes (of papier) schilderen/tekenen en aan de boom hangen. Ze kunnen een wens voor de aarde, voor de natuur, voor hun familie of voor zichzelf doen. Als ze niet willen dat iemand hun wens leest, kunnen ze de lapjes dichtplakken. Alle lapjes worden aan de takken van een boom geknoopt of met (verteerbaar) touw aan een boom opgehangen.

NODIG:

- lesblad 4
- lapjes stof of stroken gekleurd papier van minimaal 30 centimeter lengte. Met het materiaal moet je een knoop om een dunne tak kunnen maken. Als de stroken wat langer zijn, blijft de tekst ook beter zichtbaar en verdwijnt hij niet deels in de knoop. Je kunt ook een wensblad downloaden (www.boomfeestdag.nl/wensbladen)
- schaar
- stiften en kleurpotloden of verf en kwasten
- touwtjes (verteerbaar)
- eventueel een klein trapje

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Circa 30 minuten; de opdracht is gedeeltelijk buiten

5. STEDEN MET ELKAAR VERBINDEN

Leerlingen leren dat de natuur niet ophoudt bij de landsgrens en dat landen en werelddelen met elkaar moeten samenwerken voor een groene toekomst.

OPDRACHT:

Heeft de gemeente waarin de school is gevestigd misschien een stedenband of jumelage met een buitenlandse gemeente? Weten de kinderen dit? Zo niet, laat ze dit dan opzoeken. Waar bestaat de vriendschapsband uit? Doen de twee gemeenten samen iets op het gebied van de natuur? Kijk of de leerlingen in contact kunnen komen met leerlingen uit de vriendschapsgemeente. Zo kunnen er nog meer vriendschappen ontstaan.

NODIG:

- lesblad 5
- internet, voor het zoeken van antwoorden op de vragen

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Circa 30 minuten

6. STOEPKRIJT-BOMENTOCHT

Leerlingen ontdekken in hun eigen omgeving hoe mooi de natuur is en geven deze kennis door aan andere leerlingen en toevallige voorbijgangers.

OPDRACHT:

Dagelijks loop je langs de prachtigste bomen, maar dat is zo vanzelfsprekend, dat je ze niet echt ziet. Door het maken van een bomenspeurtocht worden leerlingen bewust van de natuur om zich heen. Door met stoepkrijt een speurtocht uit te zetten, kunnen ze ook andere mensen wijzen op de mooie bomen en hen leren welke bomen het zijn. Eventueel kunt u de hulp inroepen van de groendienst in uw gemeente.

Aan de hand van een plattegrond lopen leerlingen in groepjes een route in de omgeving van de school. Zo ontstaan er verschillende routes. Onderweg geven ze op de plattegrond aan waar mooie bomen en struiken staan. Ook maken ze aantekeningen en schetsen over dit groen. Terug in de klas werken ze hun aantekeningen uit en zoeken ze de namen van de bomen op. Ieder groep krijgt een eigen kleur krijt en gaat de speurtocht uitzetten. Bij de bomen schrijven ze de namen van de bomen. Als alle speurtochten zijn uitgezet, gaan de leerlingen elkaars route lopen.

NODIG:

- lesblad 6
- plattegrond gemeente (of laat de leerlingen deze zelf maken, bijvoorbeeld met Google maps)
- pen en papier om buiten aantekeningen en schetsen te kunnen maken (een klembord of iets anders om op te schrijven is ook handig)
- stoepkrijt in verschillende kleuren
- bomenboek, bomenposter of internet www.boomfeestdag.nl/bomenherkennen of www.bomenbieb.nl

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Circa 60 minuten; de opdracht is gedeeltelijk buiten

7. LAANBOMEN

Leerlingen leren hoe bomen en dieren voor elkaar van betekenis zijn. Ieder gedeelte van de boom is voor een ander dier belangrijk.

OPDRACHT:

Laat de tekening zien op het digibord: www.boomfeestdag.nl/laanbomen

Kijk eerst samen met de leerlingen goed naar de zes dieren die van deze laan gebruik maken. Bespreek wat ieder dier doet in de bomen.

Hierna krijgen de leerlingen de tekening van het digibord op papier. Ze tekenen op hun eigen blad de routes van de verschillende dieren in. Voor ieder dier kiezen ze een andere kleur. Daarna wordt nabesproken hoe de routes kunnen lopen.

Je kunt de les ook alleen aan het digibord ophangen. Kies dan een van de zes dieren uit (vleermuis, roek, eikenprocessierups, vlinder, hond of boomkruiper) en bepaal met elkaar welk gedeelte van de boom dit dier gebruikt. Ga vervolgens alle andere dieren langs. Zijn er dieren die dezelfde gedeeltes van de boom gebruiken? Daarbij kun je de onderstaande informatie gebruiken.

VLEERMUIS

vliegt langs de boomtoppen. Hij hoopt daar een vlieg, mug of chtvlinder te vangen.

ROEK

Deze vogel lijkt op een zwarte kraai. Hij broedt graag in de toppen van laanbomen. Soms zit er een heel grote kolonie: dan zitten er veel nesten bij elkaar in de boomtoppen.

EIKENPROCESSIERUPS

Overdag zitten deze rupsen in een nest van draden op de boomstam. Soms op maar twee meter hoogte. In de nacht kruipen ze achter elkaar de boom in. De rupsen gaan op zoek naar verse blaadjes. 's Ochtends gaan ze weer terug naar hun nest.

VLINDER

Vlinders volgen de bloemen en het gras dat in de strook onder de boom groeit. Ze vliegen van de ene bloem naar de andere.

HOND

Dit dier loopt onderlangs de bomen. Hij snuffelt aan iedere stam. Regelmatig plast hij ook tegen de boom. Zo laat hij andere honden weten dat het zijn gebied is.

BOOMKRUIPER

Deze vogel zoekt in de schors van de boom kleine beestjes. Die vindt hij lekker. Hij kruipt om de stam heen steeds hoger de boom in. Zit hij hoog in de boom, dan vliegt hij weer helemaal naar beneden. Bij de volgen de boom begint hij weer omhoog te klimmen.

NODIG:

- lesblad 7, deze bestaat uit 2 pagina's
  - tekening op digibord (www.boomfeestdag.nl/laanbomen).
- eventueel:
- tekening zwart-wit uitgeprint, voor iedere leerling (www.boomfeestdag.nl/laanbomen).
  - kleurpotloden

DUUR VAN DE OPDRACHT:

Circa 15 minuten

